

DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2026.2-32>

УДК 336.14:352(477)

АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО СЕКТОРУ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА В ПЕРІОД ВІДБУДОВИ

Ярошенко Сергій Юрійович

здобувач третього рівня вищої освіти

Київський міжнародний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8752-229X>

Анотація. Повномасштабна війна докорінно змінила умови функціонування муніципального сектору України, оголивши суперечність між безпрецедентним зростанням видаткових потреб громад і звуженням їхньої дохідної автономії. У статті критично проаналізовано актуальний інструментарій фінансування місцевого самоврядування у воєнний період та на етапі відбудови, який автор класифікує за чотирма групами: внутрішні бюджетні джерела (власні доходи, міжбюджетні трансферти), боргові інструменти (місцеві запозичення та муніципальні облігації), зовнішнє цільове фінансування (Ukraine Facility, ресурси міжнародних фінансових організацій, двостороння допомога) та позабюджетні механізми (гранти, побратимство міст, державно-приватне партнерство). Емпіричною базою слугують офіційні дані Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби, аналітика проекту «Децентралізація», Центру економічної стратегії, а також звіти Європейської Комісії, ЄІБ, ЄБРР і Світового банку за 2022–2025 роки. Доведено, що централізація «військового» ПДФО та супутнє збільшення вирівнювальних трансфертів сформували модель «керованої залежності», яка забезпечує короткострокову стійкість, але підриває фіскальну спроможність громад фінансувати відбудову. На прикладі досвіду Боснії і Герцеговини та механізмів субнаціонального кредитування ЄБРР і Світового банку обґрунтовано необхідність переходу від грантово-донорської до інвестиційно-кредитної моделі, що передбачає відновлення кредитоспроможності громад, розвиток ринку муніципальних облігацій та інституціоналізацію цільових фондів відбудови. Запропоновано рекомендації щодо диверсифікації джерел, посилення дохідної бази та інтеграції місцевих інвестиційних проєктів у систему управління публічними інвестиціями.

Ключові слова: муніципальні фінанси, місцеві бюджети, відбудова, війна, місцеві запозичення, муніципальні облігації, Ukraine Facility, децентралізація, міжбюджетні трансферти.

Актуальність проблеми. Російська повномасштабна агресія перетворила органи місцевого самоврядування на один із найважливіших рівнів кризового управління: саме громади приймають внутрішньо переміщених осіб, утримують критичну інфраструктуру, відновлюють зруйноване житло й підтримують Сили оборони. Водночас фінансова спроможність муніципального сектору опинилася під подвійним тиском – з боку стрімкого зростання видаткових зобов'язань і з боку звуження дохідної бази. Реформа децентралізації 2014–2020 років забезпечила громадам відносну фіскальну стійкість на початку війни, однак подальші рішення центральної влади, зокрема щодо перерозподілу податкових надходжень, поставили під сумнів довгострокову автономію місцевих бюджетів.

Ключова проблема полягає в тому, що наявний інструментарій фінансування громад зали-

шається переважно орієнтованим на поточне «виживання», тоді як завдання відбудови вимагає довгострокових інвестиційних ресурсів. Відсутність системного бачення щодо співвідношення бюджетних трансфертів, боргових інструментів і зовнішнього цільового фінансування створює прогалину між деклараціями про «відбудову на місцевому рівні» та реальними фінансовими можливостями громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансування місцевого самоврядування у воєнний період активно досліджується як українськими, так і міжнародними авторами. Аналітичні матеріали проєкту «Децентралізація» системно відстежують динаміку виконання місцевих бюджетів та наслідки централізації «військового» ПДФО [1; 2]. Центр економічної стратегії аналізує адаптацію публічних фінансів до реалій третього року війни [3],

а дослідження М. Ходана та І. Буртняка обґрунтовує концепт «воєнного партисипативного бюджетування» як адаптивного механізму збереження довіри громадян [4].

Інституційний вимір зовнішнього фінансування розкрито у документах Європейської Комісії та Ради ЄС щодо механізму Ukraine Facility [5; 6], а також у звітах ЄІБ і ЄБРР про підтримку муніципальних проєктів [7; 8]. Питання кредитоспроможності громад та розвитку ринку муніципальних облігацій порушено у працях Н. Синютки [9] та в інвестиційному огляді Держдепартаменту США [10]. Міжнародний досвід післявоєнної відбудови узагальнено у дослідженнях Світового банку щодо Боснії і Герцеговини [11]. Попри значний доробок, бракує комплексної класифікації актуальних інструментів фінансування муніципального сектору, яка б поєднувала воєнний і відбудовний горизонти та враховувала перехід від донорської до інвестиційної моделі.

Мета статті – здійснити критичний аналіз актуальних інструментів фінансування муніципального сектору України під час війни та в період відбудови, систематизувати їх за джерелами походження й оцінити потенціал переходу від моделі фіскальної залежності до інвестиційно-кредитної моделі з урахуванням релевантного міжнародного досвіду.

Результати дослідження. Фінансову архітектуру муніципального сектору в умовах війни доцільно розглядати як систему з чотирьох взаємопов'язаних груп інструментів: внутрішніх бюджетних джерел, боргових інструментів, зовнішнього цільового фінансування та позабюджетних механізмів. Кожна з груп демонструє власну логіку адаптації до воєнних умов і власні обмеження щодо завдань відбудови.

Внутрішні бюджетні джерела: між стійкістю та «керованою залежністю». Основу фінансування громад традиційно становлять власні доходи (передусім податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок, податок на майно) та міжбюджетні трансферти. Попри війну, місцеві бюджети продемонстрували відносну стійкість: за підсумками 2024 року доходи загального фонду місцевих бюджетів склали 451,1 млрд грн, що лише на 2,1% перевищило показник 2023 року [2]. Така стагнація контрастує з державним бюджетом, який за той самий період наростив понад 500 млрд грн доходів, тоді як місцеві бюджети додали близько 9 млрд грн [2].

Переломним рішенням стала централізація «військового» ПДФО – податку з грошового забезпечення військовослужбовців, який із жовтня 2023 року спрямовується до спеціального фонду державного бюджету [1]. Це призвело до зниження частки місцевих доходів

у зведеному бюджеті: з 24,4% у 2022 році до 17,8% у 2023 році та до 15,8% за дев'ять місяців 2024 року [1]. Уряд компенсує втрати через додаткову дотацію, обсяг якої на 2025 рік суттєво зріс – до 51,2 млрд грн (на 18,8 млрд грн більше, ніж у 2024 році) [12], а також через цільові квартальні дотації для деокупованих і постраждалих територій [13]. Втрати місцевих бюджетів від перерозподілу «військового» ПДФО у 2025 році оцінено приблизно у 115,7 млрд грн [14].

Критичний аналіз цієї моделі засвідчує її подвійну природу. З одного боку, поєднання вирівнювальних трансфертів і компенсаційних дотацій справді убезпечило громади від колапсу та підтримало надання базових послуг. З іншого боку, сформувалася модель «керованої залежності»: фіскальний результат громади дедалі більше визначається рішеннями центру щодо розподілу трансфертів, а не власними зусиллями з нарощування бази. Це суперечить логіці децентралізації та, що особливо важливо для тематики відбудови, не створює стимулів і ресурсів для довгострокових капітальних інвестицій. Показово, що близько трьох чвертей громад залишаються дотаційними та залежними від державної підтримки [15].

Боргові інструменти: нереалізований потенціал місцевих запозичень. Місцеві запозичення (банківські кредити, позики міжнародних фінансових організацій та муніципальні облігації) у теорії є природним інструментом фінансування капітальних, зокрема відбудовних, проєктів, оскільки дають змогу розподілити витрати в часі відповідно до строку служби активів. На практиці ринок субнаціонального боргу в Україні залишається тонким і висококонцентрованим: історично домінував Київ, а спорадичну активність виявляли Запоріжжя, Дніпро, Львів, Одеса та Івано-Франківськ [9].

Показовим є кейс Львова, який у 2020 році розмістив три серії муніципальних облігацій загальним обсягом 900 млн грн для масштабного ремонту інфраструктури [16]. Втім, цей приклад водночас ілюструє і ризики боргового фінансування у воєнних умовах: вартість обслуговування облігацій, прив'язана до облікової ставки НБУ, зросла з початкових 8,5% до 17% річних у 2024 році [16]. Висока та волатильна вартість грошей, макроекономічна невизначеність і погіршення кредитного профілю громад фактично заморозили первинний ринок муніципальних облігацій під час війни.

Водночас закладаються інституційні передумови для відновлення цього сегмента. У рамках реформи ринків капіталу НБУ та НКЦПФР запровадили механізми прямого доступу іноземних інвесторів до ринкових боргових інструментів, зокрема муніципальних облігацій та інших бор-

гових інструментів, пов'язаних із відбудовою [10]. Це створює перспективу для майбутнього залучення приватного капіталу, однак реалізація потенціалу боргових інструментів вимагає відновлення кредитоспроможності громад, чіткого законодавчого врегулювання процедур на випадок дефолту муніципалітету та розвитку інфраструктури фінансового ринку [9].

Зовнішнє цільове фінансування: Ukraine Facility та ресурси МФО. Центральним зовнішнім інструментом стала Ukraine Facility – механізм ЄС обсягом до 50 млрд євро на 2024-2027 роки, що поєднує гранти й позики та діє за принципом «кошти в обмін на реформи» [5; 6]. Станом на кінець 2025 року в межах Facility до державного бюджету було перераховано понад 26,7 млрд євро [17]. Принципово важливою для громад є вимога Ukraine Plan спрямовувати щонайменше 20% безповоротної фінансової підтримки на відновлення, реконструкцію та модернізацію регіональних і місцевих органів влади [18].

Складовою Facility є Інвестиційна рамка для України (Ukraine Investment Framework), наділена фінансовими інструментами на 9,3 млрд євро, з яких 7,8 млрд євро – гарантії за позиками, а 1,5 млрд євро – змішане фінансування [19]. Саме через цю рамку ЄІБ спрямовує кошти на муніципальну інфраструктуру: відновлення систем централізованого теплопостачання, енергоефективну модернізацію лікарень, водопостачання у прифронтових областях [20]. ЄБРР, найбільший інституційний інвестор в Україні, довів обсяг воєнного фінансування до 7,6 млрд євро та планує інвестувати по 1,5–2 млрд євро щороку, зокрема через прямі позики містам – наприклад, на реабілітацію водоочисних споруд Львова та екстрену ліквідну позику Харкову для безперебійного надання муніципальних послуг [8].

Критична оцінка цього блоку виявляє структурну ваду: попри декларовану орієнтацію на місцевий рівень, переважна частина зовнішньої підтримки спрямовується до державного бюджету, а не безпосередньо громадам, що ускладнює для муніципалітетів прямий доступ до ресурсів відбудови [15]. Крім того, грантово-донорська логіка, ефективна для гуманітарного реагування, недостатня для капіталомісткої відбудови, яка потребує сталих інвестиційно-кредитних потоків.

Позабюджетні механізми та національні фонди відбудови. Найбільш доступними для громад залишаються гуманітарна допомога, підтримка міст-побратимів і програми міжнародної технічної допомоги, зокрема гранти [15]. На національному рівні ключовим інструментом фінансування відбудови є Фонд ліквідації наслідків збройної агресії: упродовж 2025 року з нього було спрямовано понад 7 млрд грн,

зокрема на відновлення житла та об'єктів охорони здоров'я у Запорізькій і Харківській областях [21]. Водночас обсяги ключових інвестиційних фондів у воєнних бюджетах різко скоротилися: Державний фонд регіонального розвитку на 2025 рік заплановано лише в обсязі 1,0 млрд грн [22], тоді як потреба у фінансуванні наслідків агресії оцінювалася Мінрозвитку на рівні понад 130 млрд грн [22].

Цей розрив між потребами та наявними національними ресурсами підкреслює необхідність інституціоналізації прозорих цільових фондів, інтеграції місцевих проєктів у систему управління публічними інвестиціями (відповідно до затвердженої урядом Дорожньої карти реформи управління державними інвестиціями) [23] та посилення бюджетної прозорості громад як передумови довіри інвесторів [24].

Релевантний міжнародний досвід: від донорської до інвестиційної моделі. Досвід післявоєнної відбудови Боснії і Герцеговини демонструє типову траєкторію еволюції фінансування: від екстреного донорського фінансування одразу після завершення бойових дій – через багаторічну багатосекторну програму відновлення обсягом близько 5,1 млрд дол. США, узгоджену за участі Світового банку, ЄК та ЄБРР, – до поступового переходу від грантів до запозичень і набуття кредитоспроможності [11]. Ця траєкторія – «від залежності від допомоги до кредитоспроможності» – є прямим орієнтиром для України.

Інструментарій міжнародних фінансових організацій підтверджує життєздатність субнаціонального кредитування навіть у складних умовах. Світовий банк через МБРР пропонує урядам як національного, так і субнаціонального рівня позики, гарантії та інструменти управління ризиками, поєднуючи їх із технічною підтримкою розбудови інституційної спроможності [25]. ЄБРР через свою Рамку стійкості та засобів до існування фінансує відновлення муніципальних послуг, енергетичну безпеку та підтримку переміщених осіб [26]. Спільним знаменником цих підходів є те, що зовнішній капітал не заміщує, а каталізує власну фінансову спроможність територій.

Зіставлення українського та міжнародного досвіду дає змогу сформулювати ключову тезу: стійкість муніципального сектору під час війни досягнута переважно адміністративними засобами (централізація доходів і компенсаційні трансферти), тоді як завдання відбудови потребує протилежного вектора – відновлення доходної автономії, кредитоспроможності та доступу громад до інвестиційно-кредитних ресурсів. Без такого переходу зовнішнє фінансування ризикує законсервувати залежність, а не запустити самопідтримуване відновлення.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє класифікувати актуальні інструменти фінансування муніципального сектору України за чотирма групами – внутрішні бюджетні джерела, боргові інструменти, зовнішнє цільове фінансування та позабюджетні механізми – і виявити їхню асиметрію щодо воєнного та відбудовного горизонтів. Інструменти, ефективні для поточного «виживання» громад (компенсаційні трансферти, гуманітарні гранти), є недостатніми для капіталомісткої відбудови, що потребує довгострокових інвестиційних ресурсів.

По-перше, централізація «військового» ПДФО та зростання вирівнювальних трансфертів забезпечили короткострокову стійкість, але сформували модель «керованої залежності», яка послаблює фіскальну автономію громад і їхні стимули до розвитку власної бази. Середньострокова стійкість держави вимагає поступового повернення до принципів фіскальної збалансованості та відновлення дохідної автономії місцевого самоврядування.

По-друге, потенціал боргових інструментів – місцевих запозичень і муніципальних облигацій –

залишається нереалізованим через високу вартість грошей, макроекономічну невизначеність і слабку кредитоспроможність громад; його розблокування потребує законодавчого врегулювання дефолтних процедур, розвитку інфраструктури ринку та відновлення довіри інвесторів.

По-третє, зовнішнє цільове фінансування (Ukraine Facility, ресурси ЄІБ, ЄБРР і Світового банку) є критично важливим, однак переважно опосередковане державним бюджетом; пріоритетом має стати розширення прямого доступу громад до цих ресурсів та інтеграція місцевих проєктів у систему управління публічними інвестиціями.

По-четверте, релевантний міжнародний досвід – насамперед Боснії і Герцеговини та інструментарій МФО – засвідчує необхідність переходу від грантово-донорської до інвестиційно-кредитної моделі, у якій зовнішній капітал каталізує власну спроможність територій. Подальші дослідження доцільно зосередити на емпіричній оцінці кредитоспроможності окремих громад та на розробці моделі регіональних фондів відбудови, інтегрованих із механізмом Ukraine Facility.

Бібліографічний список:

1. Місцеві бюджети-2024. Хто лідирує за фінансуванням. 02.12.2024. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/18972>
2. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2024 рік. 24.03.2025. Децентралізація. URL: <https://decentralization.ua/news/19387>
3. Адаптуватися до невідомого: публічні фінанси України у третій рік війни: дослідження. 22 квітня 2025. Центр економічної стратегії. URL: https://ces.org.ua/public_finance_2024/
4. Khodan M., Burtnyak I. Local budgets in Ukraine during wartime: Challenges, adaptation strategies, and the role of participatory budgeting. *Public and Municipal Finance*. 2025. Volume 14, Issue 4, pp. 77–93. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14\(4\).2025.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14(4).2025.06)
5. The Ukraine Facility: Supporting Ukraine's recovery, reconstruction, and path towards EU accession. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en
6. The Ukraine Facility. European Council: Council of the European Union (Consilium). URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-facility/>
7. EU provides over €18 million to strengthen Ukraine's municipal infrastructure. 10 December 2025. European Investment Bank Group. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-378-eu-provides-over-eur18-million-to-strengthen-ukraine-s-municipal-infrastructure>
8. EBRD support for wartime Ukraine hits €7.6 billion as Bank commits new funding at Recovery Conference. 11 July 2025. EBRD. URL: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2025/ebrd-support-for-wartime-ukraine-hits-7-6-billion-as-bank-commits-new-funding-at-recovery-conference.html>
9. Synyutka N. Analysis of Development of Municipal Borrowing Market in Ukraine: Factors and Trends. *Oblik i finansy, Institute of Accounting and Finance*. 2015. Issue 3. pp. 116–123. URL: <https://ideas.repec.org/a/iaf/journal/y2015i3p116-123.html>
10. 2025 Investment Climate Statements: Ukraine. Report: 2025 Ukraine Investment Climate Statement. September 2025. 33 p. U.S. Department of State. URL: <https://www.state.gov/reports/2025-investment-climate-statements/ukraine>
11. A Journey from Post-Conflict Reconstruction to Sustainable Peace and Development: Three Decades of Trusted Partnership with Bosnia and Herzegovina. International Development Association; World Bank Group. July 2024. 72 p. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/d93115fde0df25367306f4e6feb9b333-0410012024/original/BiH-publication-A-Journey-170724.pdf>
12. Draft State Budget 2025: Key Characteristics and Strategic Priorities: Economics / Yuliia Markuts, Dmytro Andriienko, Inna Studennikova. September 23, 2024. VoxUkraine. URL: <https://voxukraine.org/en/draft-state-budget-2025-key-characteristics-and-strategic-priorities>
13. Мінфін: Місцеві бюджети отримають 1,4 млрд грн додаткової дотації за II квартал 2025 року. Міністерство фінансів України, 13 серпня 2025. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-mistsevi-biudzhety-otrymaut-14-mlrd-hrn-dodatkovoi-dotatsii-za-ii-kvartal-2025-roku>

14. Ukraine's State Budget 2025: Public Finance for Children (PF4C) Budget Overview. UNICEF Ukraine, 2024. 4 p. URL: [https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49481/file/Budget%202025%20brief%20\(PF4C\).pdf](https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49481/file/Budget%202025%20brief%20(PF4C).pdf)
15. Ukraine's recovery on the ground: mapping financial resources and solutions for municipalities / by Mariia Lukyanova, Ukraine National Coordinator, CEE Bankwatch Network, 2024. Bankwatch Network. URL: <https://bankwatch.org/story/rebuilding-ukraine-funding-challenges-and-solutions-for-ukrainian-municipalities>
16. Садовий тягне Львів у боргову яму. Місто в кредитах на 6,8 мільярдів гривень! 28 квітня, 2024. URL: <https://sadovyi.org/2024/04/28/sadoviy-tyagne-lviv-u-borgovu-yamu-misto-v-kredytah-na-68-milyardiv-gryven/>
17. Україна отримала €2,3 млрд у межах фінансового інструменту Ukraine Facility. Загалом понад €26,7 млрд – з 2024 року, – Мінфін. Міністерство фінансів України, 22 грудня 2025. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrymala-23-mlrd-u-mezhakh-finansovoho-instrumentu-ukraine-facility-zahalom-ponad-267-mlrd-z-2024-roku-minfin>
18. Paliichuk T., Myronenko O. Overview of the Budget 2025. Centre for Economic Strategy, Policy Paper, 29 November 2024. 53 p. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/eng-budget-2025.pdf>
19. EU provides over €18 million to strengthen Ukraine's municipal infrastructure. 10 December 2025. European Investment Bank Group. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-378-eu-provides-over-eur18-million-to-strengthen-ukraine-s-municipal-infrastructure>
20. EIB and European Commission provide €15 million to support local recovery and essential services in Ukraine. 21 November 2025. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/eib-and-european-commission-provide-eu15-million-support-local-recovery-and-essential-services-2025-11-21_en
21. Address by Prime Minister of Ukraine Denys Shmyhal at the Cabinet of Ministers' session: Ukraine Government: Communications Department of the Secretariat of the CMU, 16 May 2025. GlobalSecurity; Government Portal. URL: <https://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/ukraine/2025/05/ukraine-250516-govua01.htm>
22. Key Facts about the State Budget for 2025. Center of Public Finance at Kyiv School of Economics, 2024. 2 p. URL: https://kse.ua/ENG_WatchOut_%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%84%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82_2025.pdf
23. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025: Report «OECD Economic Surveys». 6 May 2025. OECD: Fostering macroeconomic stability and a sustainable recovery. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/full-report/fostering-macroeconomic-stability-and-a-sustainable-recovery_24ed81a1.html
24. Як українські міста справляються з прозорістю бюджетів і закупівель? 26 вересня, 2025. Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/news/yak-ukrayinski-mista-spravlyayutsya-z-prozoristyu-byudzhetiv-i-zakupivel/>
25. International Bank for Reconstruction and Development (IBRD). World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>
26. Post-war Reconstruction: Case Studies Experience of damage assessment and reconstruction organization. 2022. KPMG Ukraine. URL: <https://kpmg.com/ua/en/insights/2022/12/post-war-reconstruction-of-economy-case-studies.html>

References:

1. Mistsevi biudzhety-2024. Khto lidyruie za finansuvanniam. 02.12.2024. Detsentralizatsiia. Available at: <https://decentralization.gov.ua/news/18972>
2. Analiz vykonannia mistsevykh biudzhativ za 2024 rik. 24.03.2025. Detsentralizatsiia. Available at: <https://decentralization.ua/news/19387>
3. Adapting to the unknown: Ukraine's public finances in the third year of war: Research. 22 April 2025. Centre for Economic Strategy. Available at: https://ces.org.ua/en/public_finances_2024/
4. Khodan M., Burtnyak I. (2025) Local budgets in Ukraine during wartime: Challenges, adaptation strategies, and the role of participatory budgeting. *Public and Municipal Finance*. Volume 14, Issue 4, pp. 77–93. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14\(4\).2025.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14(4).2025.06)
5. The Ukraine Facility: Supporting Ukraine's recovery, reconstruction, and path towards EU accession. European Commission. Available at: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en
6. The Ukraine Facility. European Council: Council of the European Union (Consilium). Available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-facility/>
7. EU provides over €18 million to strengthen Ukraine's municipal infrastructure. 10 December 2025. European Investment Bank Group. Available at: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-378-eu-provides-over-eur18-million-to-strengthen-ukraine-s-municipal-infrastructure>

8. EBRD support for wartime Ukraine hits €7.6 billion as Bank commits new funding at Recovery Conference. 11 July 2025. EBRD. Available at: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2025/ebrd-support-for-wartime-ukraine-hits-7-6-billion-as-bank-commits-new-funding-at-recovery-conference.html>
9. Synyutka N. (2015) Analysis of Development of Municipal Borrowing Market in Ukraine: Factors and Trends. *Oblik i finansy, Institute of Accounting and Finance*. Issue 3. pp. 116-123. Available at: <https://ideas.repec.org/a/iaf/journal/y2015i3p116-123.html>
10. 2025 Investment Climate Statements: Ukraine. Report: 2025 Ukraine Investment Climate Statement. September 2025. 33 p. U.S. Department of State. Available at: <https://www.state.gov/reports/2025-investment-climate-statements/ukraine>
11. A Journey from Post-Conflict Reconstruction to Sustainable Peace and Development: Three Decades of Trusted Partnership with Bosnia and Herzegovina. International Development Association; World Bank Group. July 2024. 72 p. Available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/d93115fde0df25367306f4e6feb9b333-0410012024/original/BiH-publication-A-Journey-170724.pdf>
12. Draft State Budget 2025: Key Characteristics and Strategic Priorities: Economics / Yuliia Markuts, Dmytro Andriienko, Inna Studennikova. September 23, 2024. VoxUkraine. Available at: <https://voxukraine.org/en/draft-state-budget-2025-key-characteristics-and-strategic-priorities>
13. Ministry of Finance: Local budgets to receive UAH 1.4 billion of additional subsidies for QII 2025. Ministry of Finance of Ukraine, 13 August 2025. Government Portal. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/minfin-mistsevi-biudzhety-otrymaiut-14-mlrd-hrn-dodatkovoi-dotatsii-za-ii-kvartal-2025-roku>
14. Ukraine's State Budget 2025: Public Finance for Children (PF4C) Budget Overview. UNICEF Ukraine, 2024. 4 p. Available at: [https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49481/file/Budget%202025%20brief%20\(PF4C\).pdf.pdf](https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49481/file/Budget%202025%20brief%20(PF4C).pdf.pdf)
15. Ukraine's recovery on the ground: mapping financial resources and solutions for municipalities / by Mariia Lukyanova, Ukraine National Coordinator, CEE Bankwatch Network, 2024. Bankwatch Network. Available at: <https://bankwatch.org/story/rebuilding-ukraine-funding-challenges-and-solutions-for-ukrainian-municipalities>
16. Sadovyi is dragging Lviv into a debt pit. The city has loans worth UAH 6.8 billion! April 28, 2024. Available at: <https://sadovyi.org/en/2024/04/28/sadovyi-is-dragging-lviv-into-a-debt-pit-the-city-has-loans-worth-uah-6-8-billion/>
17. Ukraine receives EUR 2.3 billion under Ukraine Facility: in total, over EUR 26.7 billion since 2024. Ministry of Finance of Ukraine, 22 December 2025. Government Portal. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/ukraina-otrymala-23-mlrd-u-mezhakh-finansovoho-instrumentu-ukraine-facility-zahalom-ponad-267-mlrd-z-2024-roku-minfin>
18. Pallichuk T., Myronenko O. (29 November 2024). Overview of the Budget 2025. Centre for Economic Strategy, Policy Paper, 53 p. Available at: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/eng-budget-2025.pdf>
19. EU provides over €18 million to strengthen Ukraine's municipal infrastructure. 10 December 2025. European Investment Bank Group. Available at: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-378-eu-provides-over-eur18-million-to-strengthen-ukraine-s-municipal-infrastructure>
20. EIB and European Commission provide €15 million to support local recovery and essential services in Ukraine. 21 November 2025. European Commission. Available at: https://enlargement.ec.europa.eu/news/eib-and-european-commission-provide-eu15-million-support-local-recovery-and-essential-services-2025-11-21_en
21. Address by Prime Minister of Ukraine Denys Shmyhal at the Cabinet of Ministers' session: Ukraine Government: Communications Department of the Secretariat of the CMU, 16 May 2025. GlobalSecurity; Government Portal. Available at: <https://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/ukraine/2025/05/ukraine-250516-govua01.htm>
22. Key Facts about the State Budget for 2025. Center of Public Finance at Kyiv School of Economics, 2024. 2 p. Available at: https://kse.ua/ENG_WatchOut_%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%84%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82_2025.pdf
23. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025: Report «OECD Economic Surveys». 6 May 2025. OECD: Fostering macroeconomic stability and a sustainable recovery. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/full-report/fostering-macroeconomic-stability-and-a-sustainable-recovery_24ed81a1.html
24. How Ukrainian Cities Handle Budget And Procurement Transparency. September 26, 2025. Transparency International Ukraine. Available at: <https://ti-https://ti-ukraine.org/en/news/how-ukrainian-cities-handle-budget-and-procurement-transparency/>
25. International Bank for Reconstruction and Development (IBRD). World Bank Group. Available at: <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>
26. Post-war Reconstruction: Case Studies Experience of damage assessment and reconstruction organization. 2022. KPMG Ukraine. Available at: <https://kpmg.com/ua/en/insights/2022/12/post-war-reconstruction-of-economy-case-studies.html>

CONTEMPORARY INSTRUMENTS FOR FINANCING THE MUNICIPAL SECTOR DURING THE WAR AND THE RECONSTRUCTION PERIOD

Serhii Yaroshenko

Postgraduate Student

Kyiv International University

Summary. The full-scale war has fundamentally reshaped the operating environment of Ukraine's municipal sector, exposing a tension between an unprecedented rise in communities' expenditure needs and the narrowing of their revenue autonomy. This paper provides a critical analysis of the contemporary toolkit for financing local self-government during wartime and reconstruction, which the author classifies into four groups: internal budgetary sources (own revenues and intergovernmental transfers), debt instruments (local borrowing and municipal bonds), external targeted financing (the Ukraine Facility, resources of international financial institutions, and bilateral assistance), and extra-budgetary mechanisms (grants, city twinning, and public-private partnerships). The empirical basis comprises official data from the Ministry of Finance of Ukraine, the State Treasury Service, the analytics of the "Decentralisation" project and the Centre for Economic Strategy, as well as reports by the European Commission, the EIB, the EBRD, and the World Bank for 2022–2025. The study demonstrates that the centralisation of the "military" personal income tax and the accompanying increase in equalisation transfers have produced a model of "managed dependency" that secures short-term stability while undermining communities' fiscal capacity to finance reconstruction. Drawing on the post-conflict experience of Bosnia and Herzegovina and the subnational lending mechanisms of the EBRD and the World Bank, the paper argues for a transition from a grant-and-donor model towards an investment-and-credit model, entailing the restoration of municipal creditworthiness, the development of the municipal bond market, and the institutionalisation of dedicated reconstruction funds. Recommendations are offered for diversifying funding sources, strengthening the revenue base, and integrating local investment projects into the public investment management system.

Keywords: municipal finance, local budgets, reconstruction, war, local borrowing, municipal bonds, Ukraine Facility, decentralisation, intergovernmental transfers.

Дата надходження статті: 08.04.2026

Дата прийняття статті: 05.05.2026

Дата публікації статті: 25.06.2026